

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady, ktorým sa na obdobie rokov 2014 – 2020 ustanovuje program ‚Európa pre občanov‘“

COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP)

(2012/C 299/22)

Spravodajca: **Andris GOBINŠ**

Komisia sa 19. marca 2012 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Rady ktorým sa na obdobie rokov 2014 – 2020 ustanovuje program ‚Európa pre občanov‘“

COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP).

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 27. júna 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 482. plenárnom zasadnutí 11. a 12. júla 2012 (schôdza z 11. júla) prijal 140 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) podporuje pokračovanie programu „Európa pre občanov“, ako aj jeho základné charakteristiky: podnecovanie a podporu aktívnej účasti európskych občanov na politickom a verejnom živote, vzájomnú solidaritu a spoluprácu založenú na spoločných hodnotách a európsku identitu.

1.2 Aktívne občianstvo zahŕňa účasť občanov, skupín občanov a organizácií občianskej spoločnosti, najmä sociálnych partnerov na príprave politík (vertikálny dialóg medzi občianskou spoločnosťou a verejnou administratívou), ako aj vytváranie ich sietí a ich vzájomnú spoluprácu (horizontálny dialóg). EHSV vyjadruje potešenie, že návrh plánuje podporiť oba tieto aspekty, hoci by bolo vhodné presnejšie stanoviť spôsoby horizontálneho dialógu.

1.3 Vo všeobecnosti EHSV podporuje návrh Európskej komisie, ale žiada väčšiu účasť Európskeho parlamentu, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Výboru regiónov a partnerov štruktúrného dialógu na príprave, kontrole a hodnotení programu. Toto stanovisko obsahuje odporúčania a konkrétne zmeny, ktoré umožnia zlepšiť program a ešte viac ho priblížiť a prispôsobiť občanom a ich potrebám.

1.4 Ako uznáva aj samotná Európska komisia, inštitúcie Európskej únie v súčasnosti čelia vážnym problémom v súvislosti s legitimitou. Slabá dôvera občanov, apatia a neúčast' na rozhodovacom procese výrazne ohrozujú európsky ideál a zhor-

šujú kvalitu rozhodnutí a dlhodobý rozvoj EÚ⁽¹⁾. Táto situácia ovplyvňuje verejnú administratívu na všetkých úrovniach, či už na miestnej, národnej, nadnárodnej alebo európskej úrovni. Navrhované finančné krytie programu určené na realizáciu požadovaných prác je nepostačujúce, a preto je potrebné urobiť všetko preto, aby sa dosiahlo navýšenie objemu tohto financovania.

1.5 Program „Európa pre občanov“ musí zodpovedať demokratickým normám zakotveným v Lisabonskej zmluve a podporovať ich účinnejšie uplatňovanie v Európe, najmä pokiaľ ide o mechanizmy účasti a transparentnosti stanovené v článku 10 a článku 11 Zmluvy o Európskej únii. Program však môže plne fungovať len vtedy, ak si budú európske inštitúcie plniť záväzky vyplývajúce z uvedených článkov, najmä pri tvorbe zelených kníh. Program nemôže v žiadnom prípade nahradiť záväzky, ktoré prijali rozličné generálne riaditeľstvá Európskej komisie vo vzťahu k ich vlastným finančným a iným zdrojom a slúžiť viac ako doteraz v ich príslušnej oblasti na podporu účasti občanov, dialógu a partnerstiev.

1.6 EHSV bol tiež informovaný o obavách viacerých organizácií občianskej spoločnosti v súvislosti s tým, že ročné pracovné programy by mohli príliš obmedziť priestor vyhradený pre dlhodobé témy programu, alebo ich dokonca úplne prekryť, alebo tiež odňať občanom možnosť stanoviť si vlastné priority. Výbor sa pripája k týmto obavám.

1.7 Oblasť venovaná historickej pamäti musí podporovať spoločnú identitu a hodnoty. EHSV teší rozšírenie navrhnuté

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:181:SOM:SK:HTML>.

v programe, ktoré zahŕňa pripomenutie obetí totalitného nacistického a komunistického režimu aj po roku 1953 a význam úlohy, ktorú zohrala spoločnosť v zjednocovaní dlho rozdelenej Európy.

1.8 EHSV zdôrazňuje potrebu podporiť účasť občanov, ktorá bude čo najtrvalejšia, najvýraznejšia a najštruktúrovanejšia na všetkých úrovniach a vo všetkých fázach rozhodovacieho procesu.

EHSV preto okrem uvedených návrhov predkladá aj tieto návrhy:

- je potrebné dať prioritu dotáciám, ktoré podporujú štrukturálne zmeny, účasť a využitie inštitucionálnej pamäte a dbať o to, aby v programe nenastala diskontinuita medzi súčasným a budúcim rozpočtovým obdobím. V prípade potreby treba stanoviť prechodné obdobie, aby sa zabezpečila realizácia projektov počas uvedeného obdobia,
- hlavné výberové kritériá programu musia vychádzať z európskeho rozmeru a zapojenia občanov v otázkach súvisiacich s Európskou úniou, a nie z vykonávania na európskej úrovni. Je potrebné počítať tiež s možnosťou subvencií pre účasť na európskom rozhodovacom procese na národnej úrovni,
- je potrebné zapojiť do riadiacej skupiny programu zástupcov EHSV, Výboru regiónov a partnerov štruktúrovaného dialógu a zjednodušiť riadenia projektov, najmä systém hodnotenia a zachovať potrebnú kontrolu,
- je potrebné uznať dobrovoľnícku prácu ako spolufinancovanie. Okrem toho je potrebné počítať s konkrétnou podporou alebo osobitnou kategóriou menších projektov pre členské štáty, v ktorých je mimoriadne nepriaznivá situácia v oblastiach súvisiacich s cieľom programu, ktorý sa týka činnosti občianskej spoločnosti alebo v ktorých je nízka účasť,
- v prípade, že kandidátom, ktorý predkladá projekt, je verejná administratíva, organizácia alebo iná ustanovizeň, ktorá je financovaná predovšetkým z daní, príspevkov alebo podobných platieb, je potrebné vytvoriť povinné partnerstvo s aspoň jednou organizáciou občianskej spoločnosti. Je potrebné podporovať predovšetkým spoluprácu medzi východom a západom, či už prostredníctvom družobného partnerstva medzi mestami alebo iných projektov.

2. Všeobecné pripomienky – obsah programu

2.1 Program „Európa pre občanov“ musí prispievať k tomu, aby sa do praxe premietli demokratické normy zakotvené v Lisa-

bonskej zmluve, najmä články 10 a 11 Zmluvy o Európskej únii. Európska iniciatíva občanov je len z jednou účasťou uvedenej v zmluve, ďalšie musia rýchlo nasledovať. Tento program prinesie výsledky, ak EÚ lepšie prevezme politické povinnosti podrobne vymenované v ďalších stanoviskách EHSV, najmä pokiaľ ide o nevyhnutné vypracovávanie zelených kníh o účasť občanov.

2.2 V súčasnosti je jediným právnym základom návrhu, ktorý je explicitne citovaný, článok 352 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) ⁽²⁾. EHSV vyzýva, aby sa spresnili články zmlúv, ktoré obsahujú ciele, ktoré má program dosiahnuť. Je potrebné osobitne vyzdvihnúť článok 10 a článok 11 ZEÚ a článok 15 ZFEÚ ⁽³⁾. Okrem toho dôvodová správa uvádza článok 39 Charty základných práv, ktorý stanovuje právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu, ale neobsahuje odkaz na iné príslušné články tejto charty, ako sú článok 11 (sloboda prejavu a právo na informácie), článok 12 (sloboda zhromažďovania a združovania), článok 41 (právo na dobrú správu vecí verejných) a články 20 až 26, ktoré sa zaoberajú rovnosťou práv osôb z rozličných sociálnych skupín a ochranou týchto práv ⁽⁴⁾. Treba však spresniť, že tento program nemôže byť jediným, ani hlavným nástrojom na plnenie uvedených cieľov.

2.3 EHSV zdôrazňuje, že účasť a aktívne občianstvo predstavujú univerzálnu a nerozdielnu hodnotu, a že všetky stupne verejnej administratívy (miestny, národný a európsky) sú prepojené. Viaceré rozhodnutia týkajúce sa Európskej únie sa odrážajú na miestnej a národnej úrovni. Tieto úrovne zároveň rozvíjajú rozhodnutia EÚ a prispievajú k ich príprave. Túto skutočnosť musí program zohľadňovať a je potrebné nájsť nevyhnutné zdroje a mať na zreteli ako prioritu európsky rozmer bez ohľadu na úroveň, na ktorej koná nositeľ projektu (národná alebo európska). Tieto akcie sa rovnako musia dať uskutočniť bez cezhraničných partnerov. Je žiaduce podporiť vďaka navýšeniu objemu financovania aj nositeľov projektov účasti na rozhodovacom procese EÚ, ktorí konajú na miestnej úrovni.

2.4 Výbor konštatuje, že aktivity organizácií občianskej spoločnosti majú osobitný význam, v čase krízy, a že ich často práve kríza, ako aj nedostatok dostupných zdrojov veľmi vážne zasiahli. Dlhodobé administratívne príspevky sú preto mimoriadne dôležité v programe, ako aj podpora štruktúrovaného dialógu a organizácií, ktoré sú „strážnymi psami“, a tiež účasť na riešení aktuálnych európskych otázok. Program musí podporovať najmä kroky, získané znalosti a výsledky európskych rokov 2011 až 2013, ako aj odporúčania občianskej spoločnosti, medzi iným aj sociálnych partnerov.

⁽²⁾ COM(2011) 884 final.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 83, 30.3.2010.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 83, 30.3.2010.

2.5 Aktívne občianstvo a občianska účasť sú logicky spojené s aktivitami, ktoré podnecujú výmenu informácií a nápadov, ako aj s reflexiou o spoločnej identite, hodnotách a histórii. EHSV sa teší z rozšírenia, ktoré je v rámci programu navrhované pre oblasť venovanú historickej pamäti a bude zahŕňať aj spomienku na obeť nacistického a totalitného komunistického režimu aj po roku 1953. Je potrebné podnieť tiež verejnú diskusiu, ktorá by v budúcnosti podporila hlbšie poznanie a výučbu dejín Európy a zdôraznila význam spoločnosti pre zjednocovanie dlho rozdelenej Európy. Treba venovať osobitnú pozornosť historickým znalostiam mladých ľudí, ktorí sú základom spoločného osudu, slobody a prosperity EÚ.

2.6 EHSV zdôrazňuje potrebu vo výraznejšej miere zapojiť občanov, najmä zamestnancov a pracovníkov inštitúcií do projektov a aktivít prebiehajúcich v rámci programu „Európa pre občanov“, najmä do družobného partnerstva medzi mestami. V prípade, že kandidátom, ktorý predkladá projekt, je verejná administratíva, organizácia alebo iná ustanovizeň, ktorá je financovaná predovšetkým z daní, príspevkov alebo podobných platieb, je potrebné vytvoriť povinné partnerstvo aspoň s jednou organizáciou občianskej spoločnosti. Osobitná podpora by sa mala zamerať na rozvoj nových partnerstiev, predovšetkým partnerstva medzi východom a západom.

3. Konkrétne pripomienky

Koordinácia programu „Európa pre občanov“ s ostatnými programami

3.1 EHSV vyjadruje potešenie zo zmien oproti pôvodnému návrhu, ktoré predpokladajú lepšiu spoluprácu a koordináciu medzi programom „Európa pre občanov“ a inými programami súvisiacim so susedstvom. Podľa článku 11 návrhu a v záujme plnenia cieľov 2020 je potrebná lepšia koordinácia s programom Interregom a programami zameranými na médiá a mládež.

3.2 EHSV odporúča, aby sa bezodkladne a koordinovane poskytli informácie o programe „Európa pre občanov“ a iných programov EÚ, aby mal každý občanov na jednom mieste možnosť dozvedieť sa o všetkých dostupných možnostiach. Z verejnej konzultácie⁽⁵⁾, ktorú vykonala Komisia, vyplýva, že občan nemá vždy jasné informácie o aktivitách, ktoré sú podporované, ani o tom, ktorý konkrétny program ich podporuje. Osobitnú pozornosť treba venovať mládeži.

3.3 Výbor podobne ako v predchádzajúcom stanovisku žiada, aby sa výrazne zlepšila koordinácia, napríklad prostredníctvom vytvorenia stáleho medziinštitucionálneho útvaru pre otázky aktívneho občianstva a účasti, ktorý by združoval zástupcov rozličných generálnych riaditeľstiev Európskej komisie a iných inštitúcií EÚ⁽⁶⁾.

Finančné hľadisko

3.4 Financovanie programu je úplne nedostatočné. Napriek súčasnej kríze a vedomiu, že navýšenie rozpočtu programu „Európa pre občanov“ predstavuje finančnú a politickú výzvu, EHSV zdôrazňuje mimoriadny význam programu a konštatuje, že v zásade by sa mal viackrát navýšiť jeho dotácia, ktorá je v súčasnosti neprimeraná, aby sa mohli dosiahnuť hmatateľné výsledky na európskej úrovni⁽⁷⁾ a vyvoláva sklamanie prípadných autorov projektov. Súčasný objem vyčlenených finančných prostriedkov môže vyvolávať otázky o význame, ktorý sa pripisuje účasti spoločnosti na rozhodovacom procese a schopnosti rozhodujúcich subjektov dodržiavať záväzky v oblasti uplatňovania Lisabonskej zmluvy.

3.5 Výbor vyzýva k tomu, aby sa zväzilo, akým spôsobom by sa mohli poskytnúť dodatočné zdroje pre program „Európa pre občanov“, ktoré by pochádzali najmä zo zdrojov, ktoré zostali nevyužitú počas programového obdobia v rámci iných programov.

3.6 EHSV odporúča podporovať aj malé projekty, ktoré majú európsky rozmer s cieľom zabezpečiť širokú a inkluzívnu účasť na programe a nediskriminovať malé organizácie alebo organizácie s malými finančnými zdrojmi, ako aj zlepšiť efektívnosť a viditeľnosť uvedeného programu v Európe. Vo vzťahu k súčasnému programu, najmä pre programy občianskej spoločnosti treba znížiť minimálny prah ich rozpočtu a objem spolufinancovania, zvýšiť objem predbežného financovania, zrušiť povinnosť spolupracovať so zahraničným partnerom, ako aj znížiť administratívne náklady a zachovať potrebnú kontrolu tam, kde je to nevyhnutné. V budúcom programovom období je potrebné zabezpečiť pre organizácie občanov a občianskej spoločnosti možnosť zaviesť žiadosti o nízku dotáciu, aby nemuseli investovať desiatky tisíc eur do spolufinancovania. V súčasnosti predstavuje priemerná predpokladaná výška finančných prostriedkov vyčlenených na projekt 80 000 EUR, čo vyvoláva znepokojenie. Počas plánovania programu je potrebné pozorne zhodnotiť a eliminovať aj iné hľadiská, pre ktoré by ustanovenia programu mohli diskriminovať niektorých autorov projektov alebo cieľové skupiny.

3.7 EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby zväzila, možnosť poskytnúť špecifickú podporu alebo vytvoriť osobitnú kategóriu pre malé projekty v členských štátoch, v ktorých je činnosť občianskej spoločnosti v oblastiach, ktoré súvisia s cieľom programu, mimoriadne znevýhodnená alebo v ktorých je nízka účasť.

3.8 V novom programovom období bude potrebné nájsť spôsob ako započítať dobrovoľnícku prácu do spolufinancovania⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Výsledky online konzultácie, ktorú vykonala Európska komisia (2010 – 2011).

⁽⁶⁾ U. v. EÚ C 28, 3.2.2006, s. 29 – 34.

⁽⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou na strane 6.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 325, 30.12.2006, s. 46 – 52.

3.9 Zintenzívnenie krokov a občianskych hodnôt u novej generácie Európanov predstavuje dôležitú výzvu a úlohu pre budúcnosť EÚ. EHSV navyše vyzýva Európsku komisiu, aby preskúmala možnosti zahrnúť do programu „Európa pre občanov“ viac projektov mladých ľudí, ktoré nie sú realizované v rámci programu „Erasmus pre všetkých“, najmä projekty vyplývajúce z iniciatívy Mládež. Projekty zamerané na podporu sociálnej zodpovednosti podnikov by sa tiež mohli stať novým tematickým prvkom.

Riadenie a správa programu

3.10 Najmä pri malých projektoch uvedených v bode 3.6 je žiaduca decentralizovaná správa programu. V súčasnosti sa už Komisia zaviazala zapojiť čo najviac zastúpení Komisie v členských štátoch do propagácie uvedeného programu⁽⁹⁾, ale treba preskúmať možnosti obrátiť sa na zastúpenia alebo iné orgány na národnej úrovni, vrátane riadenia jednotlivých oblastí programu. Informovanie verejnosti a správa programu sú doplnkovými aktivitami. Ďalším riešením by bola možnosť realizovať viaceré malé projekty s využitím globálnych grantov.

3.11 Správa programu musí byť úplne otvorená a transparentná. EHSV vyjadruje uznanie Európskej komisii za konzultácie, ktoré už vykonala v rámci programu. Vzhľadom na osobitný charakter programu je však potrebné umožniť, aby sa zástupcovia Výboru regiónov, EHSV a partnerov štruktúrovaného dialógu mohli zapojiť do práce riadiaceho výboru programu a je potrebné priznať im štatút experta, plnohodnotného člena, pozorovateľa, aktívneho pozorovateľa alebo podobný štatút, alebo vytvoriť formálnu alebo neformálnu medziinštitucionálnu pracovnú skupinu pre vypracovanie ročného programu. Takéto ustanovenia umožnia uplatňovať myšlienku partnerstva a účinne si vymieňať informácie už od prvých fáz rozhodovacieho procesu. Okrem toho je potrebné, aby boli títo zástupcovia úzko zapojení do všetkých fáz hodnotenia programu a jeho neskoršieho rozvoja⁽¹⁰⁾.

3.12 Je potrebné odstrániť riziko, na ktoré upozorňuje občianska spoločnosť, pokiaľ ide o ročné priority pracovného programu, krátkodobé činnosti alebo konkrétne iniciatívy, ktoré nemôžu jednostranne zastierať ani obmedzovať základné ciele programu. Je potrebné umožniť, aby si občianska spoločnosť mohla sama zvoliť vhodné témy pre svoje projekty, ktoré rešpektujú tieto ciele.

3.13 EHSV zdôrazňuje význam zavedenia hodnotiaceho systému projektov v dvoch etapách. Počet zamietnutých žiadostí z dôvodu nedostatočného financovania je vysoký. V súčasnosti približne len jeden z dvadsiatich projektov dostáva podporu z rozličných oblastí programu. Nie je možné pripustiť, aby v dôsledku realizácie programu žiadajúce organizácie plynuli zdrojmi, čo by ich poškodilo a bolo by v rozpore so základnými cieľmi. Okrem toho by bolo potrebné stanoviť viacero termínov na predkladanie projektov.

3.14 Vzhľadom na plánované administratívne výdavky programu, ktoré sa zdajú byť prehnané, keďže dosahujú približne 11 % rozpočtu plánovaného na celý program, EHSV vyzýva na zohľadnenie analýzy nákladov a výnosov⁽¹¹⁾ a riešení navrhnutých v tomto stanovisku s cieľom znížiť tieto výdavky, najmä prostredníctvom globálnych grantov, hodnotiaceho systému v dvoch etapách atď.

3.15 EHSV odporúča, aby sa kontaktné miesta pre program „Európa pre občanov“ bezodkladne zriadili v členských štátoch, v ktorých ešte neexistujú a aby sa zintenzívnili ich aktivity a ich viditeľnosť.

Efektívnosť, udržateľnosť a výnos v porovnaní s vynaloženými zdrojmi

3.16 Komisia spoločne s mnohými zapojenými zástupcami občianskej spoločnosti⁽¹²⁾ uznali, že v budúcnosti bude potrebné, aby bol program oveľa užšie spojený s konkrétnym rozhodovacím procesom a európskym politickým harmonogramom. EHSV pozitívne hodnotí skutočnosť, že jedným z kritérií nového programu bude počet a kvalita tých politických iniciatív, ktoré vznikli z dôvodu aktivít podporovaných v rámci programu. Následne môže program podporovať vykonávanie článku 11 ZEÚ. EHSV tiež víta žiadosť Komisie týkajúcu sa výmeny osvedčených postupov a zhromažďovania nápadov v oblasti účasti spoločnosti⁽¹³⁾.

3.17 Všetky akcie podporované v rámci programu musia priniesť výsledky, ktoré majú konkrétne využitie, budú trvalé, udržateľné a sú maximálne viditeľné. Tieto výsledky sa tiež musia dosiahnuť aj pri organizovaní diskusií, krátkych stretnutí s občanmi a pri rozvíjaní recipročných kontaktov. Časť podujatí predsedníctva by sa mohla napríklad pretransformovať na pravidelné diskusné fóra medzi občianskou spoločnosťou a európskymi inštitúciami.

3.18 EHSV odporúča väčšmi sprístupniť granty na prevádzku, a to najmä na európskej, ale aj národnej úrovni, pretože práve tieto úrovne umožňujú organizácii rozvíjať všetky jej kompetencie, posilňovať kapacity pri príprave politik a rýchlo reagovať na nové výzvy⁽¹⁴⁾. Naopak, často sa stáva, že granty na projekt sú zamerané na konkrétne iniciatívy a je často zložitejšie zabezpečiť prostredníctvom nich udržateľnosť, inštitucionálnu pamäť a kvalitu činnosti. Treba overovať priemerné

⁽¹¹⁾ Podľa súčasného návrhu Európskej komisie celkový rozpočet programu „Európa pre občanov“ na obdobie 2014 – 2020 dosiahne 229 miliónov EUR, z ktorých je 206 miliónov EUR určených priamo na akcie vykonané v rámci programu a 23 miliónov EUR na administratívne výdavky. Pozri prílohu dokumentu COM(2011) 884 final 2011/0436 (APP).

⁽¹²⁾ Výsledky online konzultácie, ktorú vykonala Európska komisia v rokoch 2010 – 2011.

⁽¹³⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁴⁾ Pozri tiež Európsky parlament, generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky Únie, riaditeľstvo D rozpočtové veci, „Financovanie mimovládnych organizácií z rozpočtu Európskej únie“ (štúdia), predbežná verzia, 2010.

⁽⁹⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou na strane 6.

čiasťky, počet projektov a iné ukazovatele, ktoré sú uvedené v prílohe k súčasnému návrhu. Tieto body nemôžu pre malé organizácie predstavovať zdroj finančnej alebo administratívnej diskriminácie vyplývajúcej z uplatňovania vyšších prahov v súvislosti so spolufinancovaním alebo iných bodov. Bolo by rozumnejšie nestanoviť žiadny prah alebo stanoviť len nízku minimálnu čiastku vo vzťahu k objemu týchto grantov, tak aby sa zvýšil počet ich príjemcov alebo dĺžka trvania priznanej podpory.

3.19 V prípade dôveryhodných partnerov by bolo vhodné v rozsiahlej miere poskytovať dlhodobú štrukturálnu pomoc. Je tiež žiaduce predĺžiť maximálnu dĺžku projektov, ak si to vyžaduje ich povaha.

4. Doplnujúce odporúčania k návrhom, ktoré predložila Európska komisia

Tieto zmeny predstavujú postoj EHSV k niektorým základným aspektom programu. V záujme zohľadnenia pripomienok vyjadrených v prvej časti a zabezpečenia celkového súladu textu bude možno potrebné vykonať ďalšie zmeny v návrhu, v dôvodovej správe a v prílohe k návrhu.

4.1 V štvrtom odôvodnení preambuly EHSV odporúča doplniť alebo vypustiť znenie „európska iniciatíva občanov poskytuje jedinečnú príležitosť, ako občanom umožniť, aby sa mohli priamo zúčastňovať na formovaní právnych predpisov EÚ“, pretože môže vyvolávať pochybnosti v súvislosti s inými ustanoveniami Lisabonskej zmluvy ⁽¹⁵⁾.

4.2 V štvrtom odôvodnení preambuly EHSV odporúča nahradiť znenie „nadsnárodných činností a činností na úrovni Únie“ znením „na úrovni Únie a nadsnárodnej úrovni, ako aj národnej úrovni s dodržiavaním európskeho rozmeru“ v súlade s bodmi 2.3 a 3.6 tohto stanoviska.

4.3 V desiatom odôvodnení preambuly EHSV vyzýva nahradiť slovo „nadsnárodných“ slovom „programu“ v súlade s bodmi 2.3 a 3.6 stanoviska.

4.4 EHSV navrhuje doplniť štrnásť odôvodnenie takto „v spolupráci s Komisiou a členskými štátmi, Výborom regiónov, Európskym hospodárskym a sociálnym výborom, partnermi

štruktúrovaného dialógu a individuálnymi zástupcami európskej občianskej spoločnosti“.

4.5 V šestnástom odôvodnení EHSV navrhuje nahradiť znenie „sú priamo spojené s politikami EÚ“ znením „priamo spojené s politikami týkajúcimi sa Európskej únie“ a „na formovaní politického programu, ktorý sa týka Európskej únie“.

4.6 S cieľom konkretizovať bod 3.13 EHSV odporúča doplniť druhú vetu šestnásteho odôvodnenia o „ako aj výberom návrhov projektov v dvoch fázach“.

4.7 EHSV navrhuje zmeniť článok 1 návrhu „celkového cieľa ... propagovať európske hodnoty a identitu“. Výraz „európske hodnoty a identita“ je širší a obsažnejší. Tieto zmeny musia byť tiež vykonané v iných častiach návrhu.

4.8 EHSV tiež odporúča, aby sa v článku 1 znenie „na úrovni Únie“ nahradilo „v otázkach a záležitostiach, ktoré sa týkajú Únie“ vzhľadom na uvedené poznámky, aby sa potvrdilo, že účasť občanov je nevyhnutná a že o otázkach týkajúcich sa EÚ sa nerozhoduje len na samotnej európskej úrovni.

4.9 V článku 2 ods. 2 EHSV odporúča nahradiť výraz „na úrovni Únie“ znením „v záležitostiach a otázkach týkajúcich sa Únie“, ako aj zmeniť znenie „rozvíjaním chápania tvorby politik, ktoré sa týkajú Európskej únie a lepším zapojením do tejto tvorby“.

4.10 EHSV odporúča, aby sa článok 3 ods. 2 zmenil a doplnil takto:

- (3) podpora pre organizácie všeobecného európskeho záujmu alebo s explicitným európskym rozmerom
- (4) budovanie komunit a diskusie o otázkach občianstva s cieľovým skupinami na základe využitia IKT a/alebo sociálnych médií, ako aj prostredníctvom posilnenia európskeho rozmeru v iných zdrojoch a komunikačných prostriedkoch
- (5) podujatia na úrovni Únie v konkrétnych a odôvodnených prípadoch. Zdôvodnenie: podujatia organizované na úrovni EÚ nie sú vždy prínosom, pretože často združujú len občanov, ktorí sú už informovaní a angažovaní, pokiaľ ide o európske témy, pričom ich výsledky neodôvodňujú potrebné vysoké výdavky.

⁽¹⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou na strane 13.

- (7) úvahy/diskusie o spoločných hodnotách, ako aj o budúcnosti občianstva Únie a možnostiach účasti v tejto oblasti
- (8) iniciatívy na zvýšenie informovanosti o inštitúciách EÚ a ich fungovaní, o občianskych právach, a najmä o demokratických právach, ako aj o procese tvorby politík, predovšetkým EÚ na národnej úrovni. V rámci týchto iniciatív je potrebné zamerať sa na zapojenie občanov do tvorby politík a do prijímania rozhodnutí na rozličných úrovniach a v rozličných fázach
- (11) podpora programových informačných/poradenských a administratívnych štruktúr v členských štátoch
- (12) nový bod: granty v regiónoch alebo členských štátoch, v ktorých je obmedzený prístup k iným zdrojom pre aktivity spojené s cieľmi programu alebo v ktorých je účasť občanov pod priemerom

4.11 V súvislosti s článkom 4 návrhu EHSV zdôrazňuje, že Komisia by sa podľa možnosti mala vyhnúť zmluvám o verejnom obstarávaní, ktoré najčastejšie vedú k usporiadaniu ambiciózných a nákladných reklamných kampaní, ktoré sú však vzdialené od občana. Treba zabezpečiť, aby všetky aktivity boli maximálne otvorené pre všetkých účastníkov programu.

4.12 EHSV navrhuje doplniť článok 6 podľa tohto stanoviska, najmä bodu 2.6.

4.13 Z článku 8 by sa malo vypustiť ustanovenie, podľa ktorého sa každoročne určujú nové priority programu, alebo by sa malo zmierniť znenie uvedeného článku.

4.14 EHSV odporúča doplniť článok 9 takto: „3. je potrebné vytvoriť možnosť aktívne zapojiť zástupcov Výboru regiónov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a partnerov štruktúrovaného dialógu do prác riadiaceho výboru programu a priznať im štatút experta, plnohodnotného člena, pozorovateľa, aktívneho pozorovateľa alebo podobný štatút, alebo vytvoriť formálnu alebo neformálnu medziinštitucionálnu pracovnú skupinu pre vypracovanie ročného programu“.

4.15 EHSV odporúča doplniť článok 10 takto: „Subjekty uvedené v článku 9 návrhu musia byť široko zapojené vo všetkých fázach hodnotenia programu a jeho neskoršieho vývoja.“

4.16 EHSV navrhuje doplniť článok 14 ods. 2 takto: „pravidelne podáva správy Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov“. EHSV odporúča doplniť na začiatok článku 14 ods. 3 slovo „predovšetkým,“.

4.17 EHSV navrhuje doplniť kapitolu 2 prílohy („riadenie programov“) o zmienku, že je pravdepodobné a žiaduce zapojiť do správy rozličných oblastí programu zastúpenia Európskej komisie v členských štátoch alebo iné štruktúry na národnej úrovni, o ktorých sa domnieva, že by mohli byť schopné zúčastňovať sa na ich správe.

4.18 Pokiaľ ide o hodnotiace kritériá uvedené v prílohe, EHSV zdôrazňuje a osobitne podporuje myšlienku, aby sa pristúpilo k silnejšiemu finančnému zapojeniu v krajinách a regiónoch, v ktorých sú zdroje zamerané na plnenie cieľov programu obmedzené alebo nedostupné, alebo v ktorých ukazovatele svedčia o nízkej účasti.

4.19 V bode 2.2.1 legislatívneho a finančného výkazu pre návrhy EHSV kategoricky odmieta a odporúča odteraz vypustiť poznámku, že účasť malých a stredných organizácií na programe predstavuje riziko pre jeho riadenie. V súlade s uvedenými pripomienkami je nutné uviesť, že tieto zoskupenia sú osobitne vhodné na zapájanie občanov a je potrebné všetkými prostriedkami podporovať ich zapojenie do programu, najmä prostredníctvom ľahšieho predkladania a správy projektov, zníženia minimálneho prahu ich rozpočtu a umožnením, aby sa v prípade, že to nie je objektívne nevyhnutné, nemusel zúčastniť aj zahraničný partner alebo tiež znížením objemu spolufinancovania.

4.20 EHSV žiada, aby sa prehodnotil počet projektov stanovený v prílohách pre rozličné aktivity, ako aj ich miera financovania, tak aby sa zohľadnili predchádzajúce uvedené žiadosti v tomto stanovisku, aby boli finančné prostriedky prístupné pre malé alebo stredné organizácie, alebo aby sa zaviedli jedna alebo viaceré kategórie osobitne vytvorené pre malé projekty s lepším prístupom ku grantom na prevádzku, s predĺžením maximálnej dĺžky, ktorú musia dodržiavať atď.

V Bruseli 11. júla 2012

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON